

طرح جامع کنترل آلودگی هوای تهران بزرگ

پیمان‌هسته‌ای

مدیر عامل شرکت کنترل کیفیت هوا

داشتن هوای پاک و برخورداری از محیط تنفسی عاری از آلودگی که امکان دم و باز دمیدن هوای سالم را برای انسان فراهم آورد، آرزوی بشر امروزی است. انسان دوران توسعه در فراگشت تکاملی، به استفاده ناموزون از تکنولوژی و طبیعت روی آورده، محیط زندگانی را برای خود و دیگران غیر قابل تحمل ساخته است. انسانی که می‌توانست معقول‌تر و مطلوب‌تر از طبیعت و موهبات آن بهره‌مند شده به رفاه برسد، آزمندانه طبیعت زیستی (محیط زندگانی) خود را با استفاده نادرست و نابجا از تکنولوژی و ابزارهای مختلف صنعتی، به محیطی آلوده بدل کرده است. امروزه، دود ناشی از احتراق ناقص اتومبیل‌ها و فعالیتهای کارخانه‌ای و مراکز تولیدی و خدماتی کوچک پراکنده در سطح شهرها، آلودگیهای بی‌شمار صوتی، تنفسی و... سامان زندگانی شهرنشین را بر هم زده، انسانها را بر آن داشته تا نیک‌تر و معقول‌تر به مسأله بنگرند و خود را نجات داده، نسل آتی را از خطرهایی که امروزه برای آنان پیش می‌آید، مصون بدارند؛ از این روست که به تدابیری چون توسعه پایدار، توسعه انسانی پایدار، طرح آمایش سرزمین، طرح کنترل آلودگی و... روی آورده‌اند. این طرح مطالعاتی، با نگرش به جنبه‌های مختلف آلودگی هوا و پیشینه آن در سطح جهانی به بررسی یافته‌های ناشی از طرح جامع کنترل آلودگی هوای تهران می‌پردازد.

گیرد؛ به گونه‌ای که بعضی از شاخصهای آلودگی هوا در این شهر از حد مجاز فراتر رفته و سلامتی شهروندان را در حد نگران‌کننده‌ای در معرض خطر قرار داده است.

به دلیل آثار نامطلوب آلودگی هوا بر سلامت انسان و محیط زیست، کنترل و کاهش آن از اهم مسائل شهرهای بزرگ و از جمله تهران است. برای تدوین الگوی مقابله‌ای در چهارچوب راهکارهای اجرایی، بهره‌گیری از تجارب مثبت کشورهای توسعه‌یافته در زمانی که با این مشکل مواجه بوده‌اند، قطعاً مؤثر خواهد بود.

ژاپن، با توجه به تجربه بسیار موفقی که در میان کشورهای مختلف در امر مبارزه با آلودگی هوا در شهرهای توکیو و اوزاکا دارد، مورد توجه قرار

پیشینه طرح

نیل به توسعه پایدار از طریق رفع معضلات زیست محیطی شتاب خواهد گرفت. معضل نسبتاً پیچیده آلودگی هوای تهران که بر اثر عوامل متعددی در خلال چند دهه اخیر به شکل حاضر درآمده است، نیازمند شناختی دقیق و مؤثر از منابعی است که موجبات انتشار آلاینده‌های هوا را در سطح تهران فراهم آورده‌اند. تهران به‌عنوان بزرگترین شهر ایران و یکی از کلان‌شهرهای دنیا با جمعیتی حدود ۱۰ میلیون نفر (۱۲ درصد از جمعیت کل کشور) در زمره بیست شهر بزرگ جهان قرار دارد. وجود ۷۸۰ هزار خودروی فعال^[۱] و ۶۸ هزار واحد صنعتی^[۲] با مصرف حدود ۲۰ درصد از کل انرژی موجب شده این کلان‌شهر در زمره آلوده‌ترین شهرها قرار

گرفته و در سال ۱۳۷۱ شهرداری تهران پیشنهاد جلب مشارکت کارشناسی در این زمینه را به سازمان همکاری‌های بین‌المللی ژاپن ارائه کرد. پس از فراهم آوردن مقدمات شروع کار و ارائه «گزارش ادراکی موضوع پژوهش» در دی ماه ۱۳۷۳، گروه کارشناسان مشترک ایرانی-ژاپنی ابعاد کامل طرح را نهایی کرده نیازها را مورد توافق قرار دادند. فعالیتهای علمی و میدانی طرح در فروردین ماه ۱۳۷۴ آغاز و در مهرماه ۱۳۷۶ طی یک دوره ۳۰ ماهه خاتمه یافت.

مرحله اول طرح شامل تحقیقات اولیه و جمع‌آوری اطلاعات موجود هواشناسی و آلودگی هوا و بررسی شرایط اقتصادی و اجتماعی بود. به هنگام شروع طرح، هیچ سابقه‌ای از این گونه مطالعات در ابعاد گسترده و بویژه در زمینه آلودگی هوا در ایران شناسایی نمی‌شد و از این رو می‌بایست مباحث متعددی مد نظر قرار می‌گرفت و اطلاعات مورد نیاز ایجاد و یا گردآوری می‌شد. مسؤلیت هدایت اجرای طرح را یک هیأت راهبری متشکل از نمایندگان تام‌الاختیار وزارتخانه‌های صنایع، نفت، نیرو، مسکن، بهداشت، سازمان هواشناسی و حفاظت محیط زیست و تحت مدیریت شرکت کنترل کیفیت هوا وابسته به شهرداری تهران عهده‌دار بود.

مطالعات محلی و جمع‌آوری اطلاعات شامل داده‌های اقلیمی، هواشناسی، ترافیکی، شهرسازی، کیفیت هوا، کیفیت سوخت و ماهیت ناوگان خودروهای ترددی بودند. کلیات این اطلاعات شامل موارد زیر بود:

- فهرست صنایع در تهران بزرگ و استانداردهای خودروسازی؛

- اطلاعات مرتبط با سوخت و طرح‌های آینده و کیفیت هوا؛

- گردآوری اطلاعات حاصل از سنجش‌های انجام‌یافته در دهه گذشته و آثار زیانبار انسانی آلودگی هوا؛

- نیروگاهها، برنامه‌های انرژی، اقتصادی و اطلاعات مرتبط؛

- تهیه فهرست نیازهای اطلاعاتی ایستگاههای هواشناسی و کیفیت هوا، قوانین و آیین‌نامه‌ها؛

- برنامه‌ریزی ترافیکی و حمل و نقل، اطلاعات حجم، تردد و ...؛

- اطلاعات در زمینه منابع ثابت تولیدکننده آلودگی.

مرحله دوم طرح شامل سنجش کیفیت هوا، لایه‌های مختلف جو، برآورد میزان انتشار آلاینده‌ها از منابع ساکن و متحرک به هوا، بررسی چرخش (سبکل) رانندگی در تهران، از جمله فعالیتهایی بود که به منظور شناخت یک مدل شبیه‌ساز کیفیت هوای تهران بزرگ انجام گرفت. فعالیتهای میدانی لازم اجرای این پروژه که به صورت تکرار در سه فصل متوالی به انجام رسید عبارت بود از:

- نمونه‌گیری از دودکش واحدهای صنعتی بزرگ بویژه کارخانه سیمان

تهران، نیروگاه بعثت، پالایشگاه تهران و چند واحد کارخانه آجریزی؛
- اندازه‌گیری مؤلفه‌های هواشناسی در یک نقطه شهر تهران، در سطوح پایین و فوقانی حد و تعیین پروفیل دما ارتفاع وارونگی دما، عمق اختلاط و سرعت باد تا ارتفاع ۲۰۰۰ متری از سطح زمین؛

- سنجش غلظت آلاینده‌های هوا در ۳۱ نقطه کلان شهر تهران به صورت مستمر و شبانه‌روزی در سه فصل؛

- مطالعه و تدوین الگوی رانندگی در شهر تهران و استخراج چرخشهای ترافیکی شهری و بزرگراهی مخصوص تهران؛

- ثبت حجم ترافیکی به تفکیک نوع خودرو در ۲۰ نقطه از تقاطعهای اصلی و پرتدد تهران بزرگ در روزهای کاری، نیمه تعطیل (پنجشنبه) و تعطیل هفته برای دوره‌های شبانه‌روزی متعدد؛

- انجام دادن ۶۹ آزمایش خودرو بر روی دینامومتر شاسی برای استخراج ضریب واقعی انتشار آلودگی از اگزوز خودروها به‌ازای گرم در هر کیلومتر پیمایش؛

- اندازه‌گیری غلظت و نوع عناصر فلزی و غیر فلزی تشکیل‌دهنده ذرات معلق در هوای تهران در یک نقطه مرکزی.

اطلاعات مکمل دیگری در زمینه‌های اقتصادی، آثار اجتماعی و برنامه‌های فعلی در دست اجرا و آینده نیز گردآوری شده و تحلیلهای چندبعدی برای اخذ تصمیم بر نوع مدل پراکنش آلودگی هوای تهران بزرگ صورت پذیرفته است. داده‌های کیفیت هوا، مؤلفه‌های هواشناسی، حجم ترافیکی شبانه‌روزی، ضرایب انتشار آلاینده‌ها از صنایع، مناطق مسکونی و وسایل نقلیه موتوری با توجه به کیفیت و نوع سوخت مصرفی مبنای فعالیت مدلسازی را تشکیل می‌دهند.

مرحله سوم طرح شامل تعریف سناریوهای مختلف توسعه اقتصادی-اجتماعی شهر تهران و تحلیل تأثیرات آن بر آلودگی هوا و ارائه پیشنهادهاى كاهنده و كنترل‌كننده میزان انتشار آلاینده‌ها و تسلیم تدابیر مرتبط فنی و اقتصادی اجرای طرح بود. براساس مدل آلودگی هوا، حالت‌های مختلف قابل تعریف بوده و از این رو قابلیت پیش‌ارزیابی اجرای هرگونه تدبیر مقابله‌ای، آثار و تبعات اقدامات و ابزارهای انجام‌دادن کار قابل شبیه‌سازی و پیش‌بینی بود. هم‌اکنون یک مدل پویا برای آلودگی هوای تهران به‌عنوان ابزاری قوی و منحصر به‌فرد ایجاد شده است که علاوه بر رفع معضل و نیاز تهران، توانایی الگوپذیری برای سایر شهرهای بزرگ کشورمان را نیز فراهم آورده است.

وضعیت موجود آلودگی هوای تهران بزرگ

سنجش مستمر آلاینده‌های هوا در حداقل سه نقطه شهر تهران و اندازه‌گیری دوره‌های شبانه‌روزی طی سه فصل پاییز و زمستان ۷۵ و

گوگرد (SO₂) قریب ۹۷ درصد از حجم این آلاینده در هوای تهران ناشی از مصرف سوخت‌های سنگین مازوت و نفت گاز (گازوئیل) حاوی گوگرد زیاد توسط واحدهای صنعتی می‌باشد.

شناسایی و پیش‌ارزیابی اقدامات توسعه‌ای مبتنی بر شناخت وضع موجود و دورنمای آتی کیفیت هوای تهران بزرگ، مجموعه تدابیر مقابله‌ای حول سه محور اصلی به شرح زیر مورد پیشنهاد کارشناسی واقع شده‌اند:

محور اول: اقدامات قانونی / حقوقی

- استاندارد محیط زیست؛ تدوین استاندارد محیط زیست برای آلاینده‌های گوناگون.
- استاندارد گازهای خروجی؛ تدوین استاندارد گازهای خروجی بر اساس استاندارد محیط زیست.
- برنامه‌های کنترلی محیط زیست؛ پایش، سنجش و تهیه فهرست انتشار، مهندسی کنترل آلودگی و مجازات متخلفان.

بهار ۷۶ در ۳۱ نقطه کلان شهر تهران، برای آلاینده‌های منواکسیدکربن (CO)، اکسیدهای ازت (NO_x)، دی‌اکسید گوگرد (SO₂) و ذرات معلق (PM-10)، وضعیت موجود آلودگی هوای تهران بزرگ را به شرح مندرج در جدول ۱ ترسیم نموده است.

با توجه به داده‌های جدول، در صورتی که «کارها طبق روال» و بدون هیچ‌گونه تدبیر مقابله‌ای ادامه یابد، در سال ۱۳۹۰ شاهد وضعیت به مراتب وخیم‌تر خواهیم بود و این در حالی است که استانداردهای جاری بر اساس راهنماهای سازمان جهانی بهداشت (WHO) در خصوص هر آلاینده به مراتب کمتر باشد.

بر اساس اندازه‌گیری و مطالعات انجام شده در طرح جامع، سهم تفکیکی منابع ساکن و متحرک در سال ۱۳۷۳ به شرح جدول ۲ ارائه شده است. بیش از ۷۱ درصد از آلودگی هوای تهران را، آلاینده‌های منتشره از خودروها و حدود ۲۹ درصد را منابع ساکن صنعتی و مسکونی تشکیل می‌دهند. در بعضی از آلاینده‌ها، مانند منواکسید کربن (CO) و ذرات معلق که مهمترین آلاینده‌های هوای تهران محسوب می‌شوند به ترتیب ۹۴ و ۸۸ درصد از حجم موجود در هوای تهران، ناشی از تردد انواع خودروهای موتوری مستعمل و مستهلک است. در خصوص دی اکسید

جدول ۱- متوسط غلظت سالانه آلاینده‌های هوای تهران

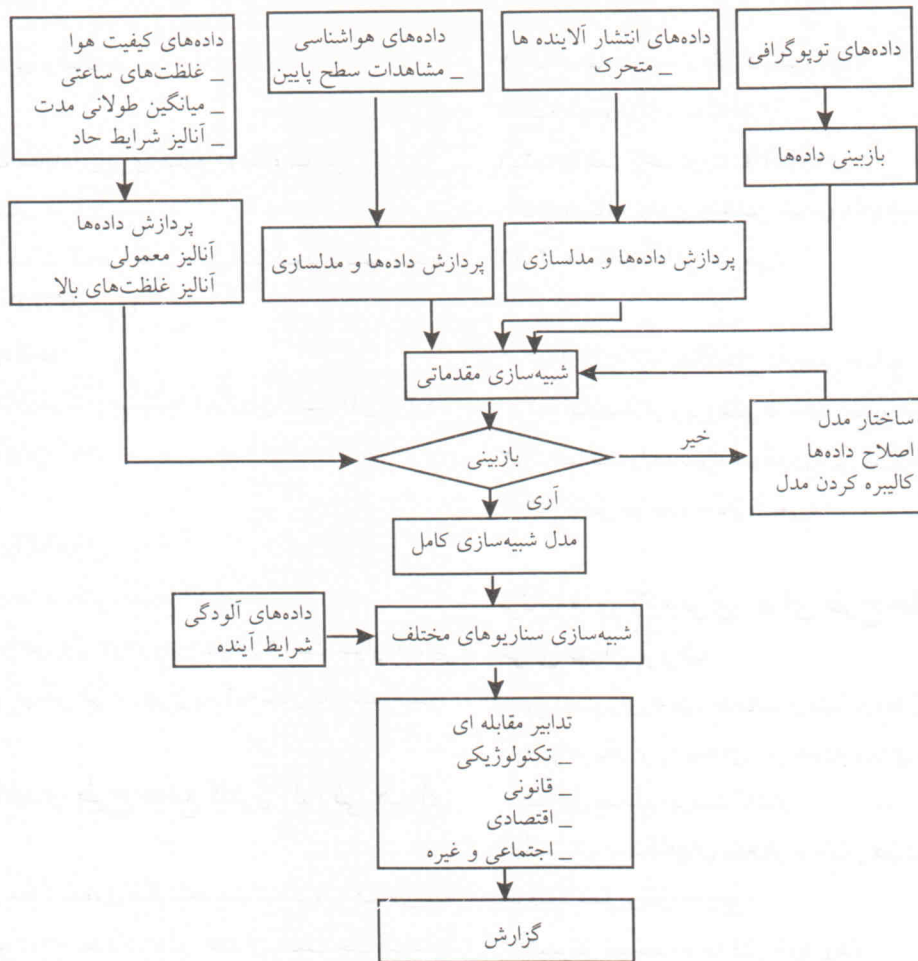
PM-10 µg/m ₃	SO ₂ ppb	NO _x ppb	CO ppm	
۱۲۳/۲	۶۳/۴	۱۱۰/۵	۷/۹	ایستگاه بازار ۱۳۷۶
۱۰۱/۹	۳۵/۴	۱۸۵/۲	۹/۸	ایستگاه فاطمی ۱۳۷۶
۲۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۲۶	سطح تهران ۱۳۹۰ (پیش‌بینی)
۰-۵۰	۱۷-۲۶	≈۲۵	۰-۲	استاندارد جهانی

جدول ۲- حجم آلاینده‌های موجود در هوای تهران بزرگ (۱۳۷۳)

(تن در سال و به درصد)

منبع	SO _x	NO _x	CO	HC	SPM	جمع
ساکن	۲۵۳,۹۸۱	۹۵,۵۷۱	۵۱,۴۲۱	۳۴,۷۰۱	۲۵,۱۱۳	۴۶۰,۷۸۶
متحرک	۸,۳۴۰	۳۹,۶۱۰	۸۲۶,۸۰۶	۸۱,۶۹۰	۱۸۲,۷۱۷	۱,۱۳۹,۱۶۳
جمع	۲۶۲,۳۲۱	۱۳۵,۱۸۱	۸۷۸,۲۲۷	۱۱۶,۳۹۱	۲۰۷,۸۳۰	۱,۵۹۹,۹۴۹
ساکن	۹۶/۸	۷۰/۷	۵/۹	۲۹/۸	۱۲/۱	۲۸/۸
متحرک	۳/۲	۲۹/۳	۹۴/۱	۷۰/۲	۸۷/۹	۷۱/۲
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار ۱ - فرایند کامل شبیه‌سازی آلودگی هوا

محور دوم: اقدامات مقابله‌ای برای خروجی آگروز خودروها

معرفی بنزین بدون سرب و بنزین با ترکیبات اکسیژنه، افزودن روغن‌های گیاهی به سوخت دیزل، افزایش خودروهای CNG و LPG (گازسوز).

- فن‌آوری (تکنولوژی) تولید خودروها؛
- معاینه فنی / برنامه تعمیر و نگهداری؛
- برنامه تبدیل به احسن خودروهای قدیمی و مستهلک؛
- برنامه زمانبندی شده با اولویت جایگزینی پر مصرف‌ترین و مستهلک‌ترین خودروهای سواری؛
- بهبود سیستم کنترلی محیط زیست (آلاینده‌های منتشره از خودروها)؛
- ایجاد موسسه جامع ترافیک و محیط زیست.
- سوخت؛

- سیستم حمل و نقل عمومی؛
- توسعه شبکه اتوبوس‌ها، توسعه مترو، تراموا و اتوبوس برقی.
- توسعه سیستم پارک سوار؛
- افزایش سیستم پارک سوار، توسعه فضای توقف و راهکارهای تشویقی.
- توسعه کنترل ترافیک؛

بیش از ۷۱ درصد از آلودگی هوای تهران را، آلاینده‌های منتشره از خودروها و حدود ۲۹ درصد را منابع ساکن صنعتی و مسکونی تشکیل می‌دهند.

سیستم کنترل کامپیوتری ترافیک.

۲-۷- «استفاده از مبدل‌های کاتالیزوری»؛

۲-۸- «سولفورزدایی نفت گاز»؛

۲-۹- «ساخت واحد تولید MTBE»؛

۲-۱۰- «برنامه تبدیل به احسن خودروهای فرسوده و مستهلک»؛

۲-۱۱- «ارتقای آگاهی عمومی»

محور سوم: اقدامات مقابله‌ای برای منابع آلاینده ساکن

● بهبود کیفیت سوخت؛

توسعه تولید نفت گاز (گازوئیل) با گوگرد کم، تبدیل به LPG/CNG/LNG (گازسوز).

● تصفیه خروجی دودکشها؛

نصب جمع‌کننده‌های ذرات و سیستم‌های زدودن اکسیدهای گوگرد و ازت در دودکشهای بزرگ.

● بهبود احتراق؛

سیستم احتراق با NO_x کمتر.

● برنامه ساماندهی و جا به جایی صنایع آلاینده.

این سه محور در مراحل اول، دوم و سوم نمودار ۲ تحت عنوان «تدابیر مقابله‌ای برای کاهش آلودگی هوا در تهران بزرگ» نشان داده شده است.

برنامه‌های لازم برای اجرای طرح جامع کنترل آلودگی هوای تهران بزرگ

بدیهی است برای تحقق اقدامات پیشنهادی، ضرورت دارد که برنامه‌های لازم در هر یک از زمینه‌های زیر تدوین و برای اجرا به تصویب برسد:

۱- تشکیل سیستم فهرست انتشار؛

۲- گسترش ایستگاههای سنجش و پایش هوا در تهران بزرگ؛

۳- بهبود حمل و نقل عمومی؛

۴- گسترش سیستم معاینه فنی خودروها؛

۵- نوسازی صنایع خودروهای داخلی؛

۶- نوسازی و تبدیل به احسن خودروهای مستعمل؛

۷- بهبود کیفیت سوخت خودروها؛

۸- مطالعه و تحقیق بر نقش خودروهای سواری بر اقتصاد و آثار اقتصادی- بهداشتی؛

۹- برنامه پروژه‌های مقدماتی مدیریت تقاضای سفر در تهران بزرگ؛

۱۰- برنامه تفصیلی تبدیل به احسن و اسقاط خودروهای مستهلک؛

۱۱- برنامه مطالعات و تحقیق در بخشهای تولیدی؛

۱۲- معرفی و به کارگیری فن آوری پیشرفته احتراق و صرفه‌جویی در انرژی؛

۱۳- معرفی و به کارگیری فن آوری‌های پاک تولید؛

۱۴- تهیه دستورالعملهای جلوگیری از آلودگی هوا برای صنایع تولیدی؛

زیر پروژه‌های کلیدی طرح جامع کنترل آلودگی هوای تهران بزرگ

با توجه به محورهای سه گانه فوق‌الذکر، تعدادی زیر پروژه کلیدی به شرح زیر مورد پیشنهاد واقع شده‌اند. اولین عدد از سمت چپ، شماره محور فعالیت و عدد دوم مرتبط با شماره پروژه کلیدی است:

۱-۱- «ایجاد سیستم تهیه فهرست انتشار آلاینده‌ها»؛

۱-۲- «سیستم پایش و سنجش هوای محیط»؛

۱-۳- «مرکز تحقیقات و ارتقای محیط زیست شهری»؛

۱-۴- «گسترش ایستگاه‌های پایش و سنجش کیفیت هوا».

۲-۱- «بهبود سیستم حمل و نقل عمومی»؛

۲-۲- «تقویت بخشیدن به برنامه معاینه فنی خودروها»؛

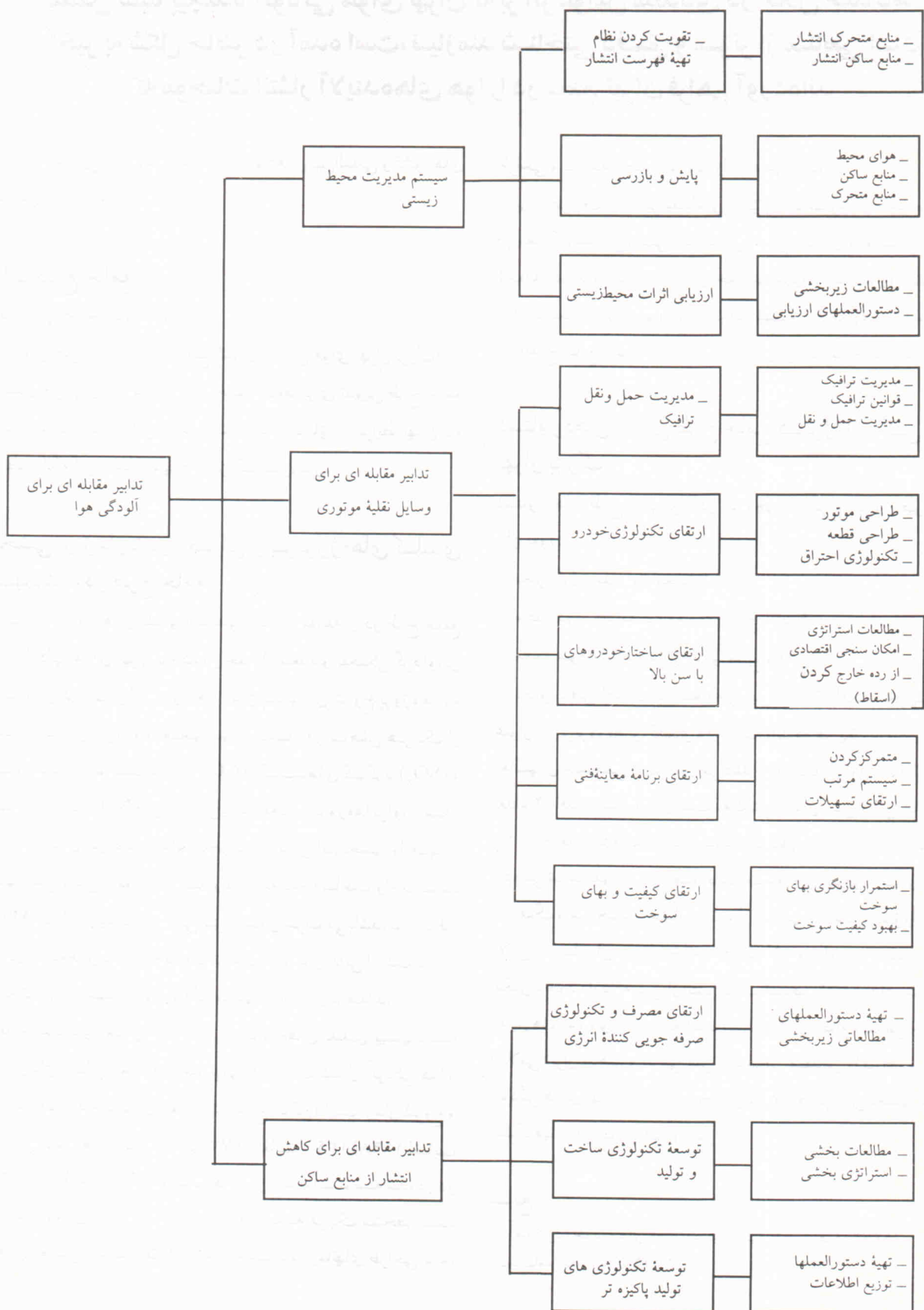
۲-۳- «الزام به اجرای استانداردهای گازهای خروجی اگزوز»؛

۲-۴- «ایجاد مرکز آموزش تکنسین‌های مراکز معاینه فنی خودروها»؛

۲-۵- «ایجاد مرکز آموزش مهندسی خودرو»؛

۲-۶- «ارتقای کیفیت تولید قطعات اصلی موتور- خودرو»؛

نمودار ۲ - تدابیر مقابله‌ای (اقدامات) برای کاهش آلودگی هوای تهران بزرگ

معزل نسبتاً پیچیده آلودگی هوای تهران که بر اثر عوامل متعددی در خلال چند دهه اخیر به شکل حاضر در آمده است، نیازمند شناختی دقیق و مؤثر از منابعی است که موجبات انتشار آلاینده‌های هوا را در سطح تهران فراهم آورده‌اند

۱۵- برنامه اجرایی پروژه‌های مشترک با نهادهای بین‌المللی و کشورهای خارجی.

اهداف طرح جامع

اهداف اصلی طرح عبارتند از:

الف) تدوین طرح یکپارچه و جامع کنترل آلودگی هوای تهران بزرگ؛
ب) انتقال فن‌آوری، روش‌شناسی تحلیل داده‌ها برای تدوین طرح جامع مبتنی بر تجربیات ژاپن و سایر کشورها و انطباق با شرایط تهران به منظور الگوگیری سایر شهرهای بزرگ کشورمان.

اثر بخشی و زمان‌بندی اجرای زیر پروژه‌های کلیدی پیشنهاد شده در طرح جامع

فهرست «زیر پروژه‌های کلیدی» به عنوان تدابیر مقابله‌ای در طرح جامع کنترل آلودگی هوای تهران بزرگ در جداول متعدد و تفکیکی گردآوری شده‌اند. برای هر یک از این پروژه‌ها، زمان پیشنهادی شروع پروژه هزینه تخمینی اجرای پروژه و حجم مورد انتظار در کاهش هر یک از آلاینده‌های منواکسیدکربن (CO)، اکسیدهای گوگرد (SO_x) و اکسیدهای ازت (NO_x) بر اثر اجرای هر یک از پروژه‌ها برآورد شده است. برای مثال، در بخش منابع متحرک بالاترین اثر بخشی را «بهبود سیستم حمل و نقل عمومی» داشته و در رتبه دوم «ساخت واحد تولید MTBE» که از افزودنی‌های اصلی بنزین بدون سرب می‌باشد، قرار گرفته است. در مرتبه‌های سوم و چهارم به ترتیب «سولفورزدایی از نفت گاز» و «برنامه تبدیل به احسن خودروهای مستهلک» جای گرفته‌اند.

برنامه زمان‌بندی اجرای هر یک از زیر پروژه‌های کلیدی پیشنهاد شده در محورهای اصلی سه‌گانه با عنوانهای «مدیریت کنترل آلودگی هوا»، «بخش وسایل نقلیه موتوری» و «بخش منابع ساکن» است. زمان شروع و خاتمه این پروژه‌ها در دوره زمانی ۱۳۷۷ لغایت ۱۳۹۰ (۱۹۹۸ لغایت ۲۰۱۱) مورد تأکید قرار گرفته است. همچنین، اقدامات توصیه شده در دو طبقه اولویت‌بندی شده و فازهای یک، دو و سه که هر یک مشخص‌کننده دوره‌های زمانی به ترتیب ۵، ۵ و ۳ ساله هستند، زمانهای طراحی پایه،

طراحی و مطالعه تفصیلی و اجرا را رایه می‌نماید.

برای هر یک از تدابیر مقابله‌ای مسؤول (یا مسؤولان) اجرا و همکاران در ابعاد کارشناسی، فنی، پشتیبانی مالی، اداری و حقوقی مشخص شده‌اند. در ادامه، نقش سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت صنایع، وزارت نفت، وزارت نیرو، وزارت بهداشت و سازمان هواشناسی کشور در «طرح جامع کنترل آلودگی هوای تهران بزرگ» به اختصار ذکر شده‌اند.

دستاوردهای نهایی طرح جامع کنترل آلودگی هوای تهران بزرگ

دستاوردهای طرح را می‌توان در سه محور به شرح زیر و به طور خلاصه بیان نمود:

محور اول: مدیریت محیط زیست؛

محور دوم: اقدامات لازم برای منابع متحرک؛

محور سوم: اقدامات لازم برای منابع ساکن.

تحقق یافتن اصالت این سه محور درگرو ۲۳ راهکار اجرایی تحت عنوان «زیر پروژه‌های کلیدی» رایه شده‌اند که هر یک از این راهکارها، فعالیتهای منسجمی را تشکیل می‌دهد که براساس اولویت رایه شده، تعداد ۱۲ اقدام بسیار فوری است که گذشت زمان بیش از این جایز نبوده و ۱۱ اقدام بعدی با فاصله زمانی بسیار کوتاهی نیز لازم‌الاجرا تشخیص داده می‌شوند. هم‌اکنون اطلاعات جامع لازم برای اجرای فعالیتهای هماهنگ و منسجم در اختیار است و از آنجایی که نقش، مسؤولیت، میزان تلاش هر سازمان و وزارتخانه با هزینه لازم برآورده شده است، این امکان وجود دارد که پس از تصویب تخصیص اعتبارهای مادی لازم اعتبارهای معنوی لازم را به انسانیت در شأن نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بدهیم و عزمی ملی و بسیجی مقدس را برای مبارزه با آلودگی هوای تهران از طریق ایجاد نوعی هماهنگی بین بخشها میان همه دستگاههای مرتبط فراهم آوریم.

منابع

- ۱- آمارگیری خودروهای فعال، شرکت کنترل کیفیت هوا، (۱۳۷۴).
- ۲- سالنامه آمار ایران، (۱۳۷۵).